

VAPAAEHTOISTYÖNTEKIJÖIDEN MOTIIVIT VUODEN 2012 YLEISURHEILUN EUROOPAN MESTARUUSKILPAILUISSA

KAISU AARNO-KAISTI, HARRI VIROLAINEN

Yhteyshenkilö: Harri Virolainen, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu, Porin yksikkö, Pohjoisranta 11 A, 28101 Pori.
Puh. 050-527 8700, sähköposti: harri.virolainen@utu.fi

TIIVISTELMÄ

Aarno-Kaisti K. & Virolainen H. Vapaaehtoistyötekijöiden motiivit vuoden 2012 yleisurheilun Euroopan mestaruuskilpailuissa. Liikunta & Tiede 50 (6) 59–65.

■ Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää vuoden 2012 yleisurheilun Euroopan mestaruuskilpailuihin osallistuneiden vapaaehtoistyöntekijöiden motiiveja sekä vapaaehtoistyöntekijöiden demografisia tekijöitä. Tutkimuksen aineisto kerättiin lähettämällä vapaaehtoistyöntekijöille strukturoitu kyselylomake täytettäväksi heti kilpailuiden jälkeen. Kyselyyn vastasi 834 vapaaehtoista, ja vastausprosentiksi muodostui 57. Tutkimusaineiston analysoinnissa käytettiin prosenttijakaumia, frekvenssejä, keskiarvoja, yksisuuntaista varianssianalyysiä, khiin neliö-testiä ja eksploratiivista faktorianalyysiä.

Vapaaehtoisten tärkeimmät motiivit olivat tapahtumaan osallistumisen ainutkertaisuus, tapahtumassa koettu hauskuus ja jännittävyys, sekä aito kiinnostus tapahtuman onnistumisesta. Vähiten motivoivia tekijöitä olivat työskentely seuran velvoittamana, ylimääräisten pisteiden kerääminen koulua tai työnantajaa varten ja vapaa-ajan käyttäminen vapaaehtoistyöhön, kun ei ollut muutakaan tekemistä.

Ilalla ei ollut merkittävää vaikutusta motiiveihin. Pientä eroa oli kuitenkin havaittavissa egoististen motiivien, kuten ”ansioluettelon kohentaminen” sekä ”käytännön kokemuksen hankkiminen työuran edistämisen kannalta” -motiivien kohdalla, jotka alle 26-vuotiaat arvottivat selkeästi vanhempia tärkeämmäksi ($p < 0,001$). Tyypillinen tapahtumaan osallistunut vapaaehtoistyöntekijä oli alle 55-vuotias korkeasti koulutettu pääkaupunkiseudulla asuva henkilö, joka on kokopäivätyössä toimihenkilönä, asiantuntijana tai työntekijänä.

Analyysin tuloksissa keskityttiin kuuteen suurimpaan faktoriin, jotka nimettiin ryhmittäin motiivien yhteisten nimittäjien mukaan: yhteisöllisyys, työura, ulkoiset syyt, tapahtuma, itsensä kehittäminen ja oma hyvinvointi.

Avainsanat: vapaaehtoistyöntekijä, motiivi, urheilutapahtuma

ABSTRACT

Aarno-Kaisti K. & Virolainen H. Volunteer workers' motives at the 2012 European Athletics Championships. Liikunta & Tiede 50 (6) 59–65.

■ The goal of this study was to establish volunteer workers' motives at the 2012 European Athletics Championships. Another minor goal was to establish volunteer workers' demographical background. The data for this study was collected by using a structured questionnaire including open ended questions, which was sent to volunteer workers immediately after the games were over. In total 834 volunteers answered to the questionnaire. Response rate was 57 percent.

The volunteers' most important motives were unique opportunity, experienced excitement and entertainment, real interest in the success of the event and to contribute to the success of the event. The least important motives were working because of the obligation of a sport club, collecting extra points for school or employer and the use of spare time in voluntary work because there is nothing else to do.

The volunteer workers' age did not have a significant effect on the motives. However, there were small differences in egoistic motives such as "the desire to improve one's cv", "getting practical experience to improve career", which younger people (under 26 years) considered to be more important than the older volunteers ($p < 0,001$).

The typical volunteer worker at this event was an under 55 year old highly educated person who lived in the capital city area and was working full time as a clerical worker or as an expert. Volunteers typically followed track and field via media or in stand. Their hobby was or had been track and field.

In the analysis six main factors were focused on, which were named after the following common denominator factors: communal, work career, external reasons, event, self-developing and own wellbeing.

Keywords: volunteer worker, motive, sport event

JOHDANTO

Ajatus siitä, että ihminen tekisi huomattaviakin henkilökohtaisia uhrauksia jonkun toisen, varsinkin vieraan ihmisen hyväksi, on kiinnostanut tutkijoita jo pitkään (Clary ym. 1998, 1516). Vapaaehtoistyöllä on merkittävä vaikutus yksilön elämäntapaan ja useiden organisaation toiminnan ylläpitämiseen (Unger 1991, 71). Vapaaehtoistyötä voidaan pitää olennaisena osana kansalaisyhteiskuntaa (Yeung 2002, 12). Tilastokeskuksen ajankäyttötutkimuksen (2011) mukaan vapaaehtoistyötä tehdään Suomessa suhteellisen paljon, sillä 29 prosenttia yli 10-vuotiaista suomalaisista oli osallistunut vapaaehtoistyöhön viimeisen neljän viikon aikana tutkimuskentekohetkellä ja 40 prosenttia kuluneen 12 kuukauden sisällä. Vuoden 2011 Tilastokeskuksen ajankäyttötutkimuksen perusteella vapaaehtoistyön määrä on pysynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana samankaltaisena. Eniten vapaaehtoistyötä tehdään urheiluseuroissa ja liikuntakerhoissa.

Vuonna 2010 julkaistun liikuntatutkimuksen (SLU 2010, 6–7) tulosten perusteella tutkimukseen osallistuneista 19–65-vuotiaista suomalaisista 16 prosenttia oli ollut mukana liikunnan kansalaistoiminnassa vuosina 2009–2010 käyttäen siihen aikaa noin kymmenen tuntia kuukaudessa. Suurin osa vapaaehtoisista oli 36–49-vuotiaita, mikä voidaan usein selittää kiinnostuksena osallistua toimintaan omien lasten harrastusten vuoksi. Vapaaehtoistyön ohella voidaan esimerkiksi urheiluvalmennuksen osalta puhua harrastuksesta. Liikuntatutkimukseen vastanneet oli jaettu eri liikkujatyyppeihin, ja tuloksena selvisi kilpaurheilijoiden osallistuvan eniten vapaaehtoistoimintaan. Kilpaurheilijoita mukana oli yli 50 prosenttia, kun kuntourheilijat ja -liikkujat muodostivat yhteensä yli 35 prosentin joukon. Urheiluseuratoiminnan lisäksi suuret urheilutapahtumat järjestetään usein suurilta osin vapaaehtoistyövoiman turvin, ja ilman vapaaehtoisia suurten urheilutapahtumien järjestäminen olisi erittäin haasteellista. Urheiluseurat osallistuvat tapahtumien järjestämiseen aktiivisesti, mutta myös ulkopuolisia vapaaehtoisia tarvitaan. (Baum & Lockstone 2007; Itkonen ym. 2006, 51; Vapaaehtoistyö 2012.)

Kirjallisuuskatsaus

Vapaaehtoistyöntekijä voidaan määritellä henkilöksi, joka ilman maksua vapaaehtoisesti tuottaa palvelua yhdelle tai useammalle yhteisölle tai henkilölle, jolle vapaaehtoinen ei ole sukua. (Pessi & Oravasaari 2010, 9; Snyder & Omoto 2008, 3–5). Noble (1991) painottaa, että vapaaehtoistyöhön ei liity taloudellista palkitsemisen odotusta. Lisäksi Noble (1991) ja Davis Smith (1999) korostavat vapaaehtoisten vapaata tahtoa osallistua työhön. Täysin vapaaehtoista osallistuminen vapaaehtoistyöhön ei kuitenkaan välttämättä ole, sillä vapaaehtoisten motivaatiotutkimuksissa (esim. Babchuk & Booth 1969; Freeman 1997) on tullut esille myös vertaispaine ja sosiaalinen velvollisuus osallistua. Koski (2000, 49, 53) käyttäisi urheiluseurojen vapaaehtoistyön toimintaa kuvaavana terminä mieluummin kansalaisaktiivisuutta ja kansalaistoimintaa, sillä ajoittain toiminnassa ilmenee niin sanottua näennäisvapaaehtoisuutta. Urheiluseuran toimijat ovat usein mukana toiminnassa perheensä ja oman elämänvaiheensa mukaan.

Tutkimusten mukaan (esim. Clary ym. 1998; Omoto & Snyder 2002; Wang 2004) vapaaehtoisten motiivit osallistua isoihin urheilutapahtumiin pohjautuvat viiteen pääkomponenttiin 1) altruistiset arvot, 2) henkilökohtainen kasvu, 3) huoli yhteisöstä, 4) egon kohentaminen ja 5) sosiaaliset tekijät. Vapaaehtoisuus pohjimmiltaan ilmentää altruismia. Altruistiset arvot ilmentävät yksilön sisäistä halua auttaa muita ilman ulkoisia palkkioita. Altruismiin liittyy muiden hyvinvoinnista välittäminen, empatia ja toiminta, joka auttaa muita. Vapaaehtoistyö mahdollistaa osaltaan humanitaarisen välittämisen ilmaisen. (Piliavin & Chanrng 1990; Unger 1991.)

Toinen motiivi, henkilökohtainen kasvu viittaa vapaaehtoisen

haluun oppia uusia taitoja tai kokea henkilökohtaista kasvua, kuten päästä kokemaan uusia haasteita. Joissain tapauksissa henkilöt saattavat hakeutua vapaaehtoistyöhön kehittääkseen työtaitojaan, jotta he pärjäisivät paremmin palkkatyössä. (Wang 2004.)

Kolmas motiivi, yhteisöstä välittäminen liittyy ihmisen velvollisuuden tunteeseen tai osallistumishaluun kehittää yhteisö(j)ä, johon hän kuuluu (Omoto & Snyder 2002). Bonjean, Markhamin ja Macken (1994) mukaan osallistuminen yhteisön kehittämiseen vapaaehtoisena on yksi itseilmaisun keino.

Neljänteen motiiviin, egon kohentamiseen, liittyy esimerkiksi positiivisen itsetunnon kohentaminen ja ylpeyden tunteen vahvistaminen. Esimerkiksi suureen urheilutapahtumaan osallistuminen vapaaehtoistyöntekijänä saattaa olla hyvin ainutkertainen kokemus ja täten ylpeydenaihe joillekin vapaaehtoisille. (Carlson ym. 1988; Wang 2004.)

Viidänteen motiiviin, sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyy tutustuminen uusiin ihmisiin sekä sosiaalisten suhteiden rakentaminen. Vapaaehtoistyö saattaa tarjota mahdollisuutta viettää aikaa yhdessä ystävien kanssa tai tutustua uusiin ihmisiin. (Clary ym. 1998.)

Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelmat

Tämän artikkelin tarkoituksena on selvittää Helsingissä 27.6.–1.7.2012 järjestettyihin yleisurheilun Euroopan mestaruuskilpailuihin (myöhemmin EM-kilpailut) osallistuneiden vapaaehtoistyöntekijöiden motiiveja. Tutkimuksia ja toimintaoppaita on tehty vapaaehtoistoiminnasta, mutta niistä suurin osa käsittelee sosiaalialan toimintaa (esim. Eskola & Kurki 2001.) Pääpiirteittäin samoja ohjeita voi soveltaa myös urheilualan vapaaehtoistoimintaan. Syyt vapaaehtoistoiminnan aloittamiseen ja vapaaehtoistyön jatkamiseen eivät kuitenkaan ole välttämättä täysin vapaaehtoistyön luonteesta riippumattomia (Chartrand 2004, 44–45), sillä esimerkiksi Farrellin ym. (1998) sekä Johnstonin ym. (2000) mukaan erikoistapahtumiin, kuten urheilutapahtumiin, osallistuvien vapaaehtoisten motiivit poikkeavat muista vapaaehtoisuusaktiiviteeteista. Harrison (1995) oli eräs ensimmäisistä tutkijoista, joka havaitsi, että vapaaehtoisten osallistuminen saattaa olla erillistä tai jaksottaista, sen sijaan että se olisi jatkuvaa ja peräkkäistä. Urheilutapahtumaan vapaaehtoistyöntekijänä osallistuminen on hyvä esimerkki erillisestä ja jaksottaisesta sekä hetkittäisestä vapaaehtoistyöstä (Baum & Lockstone 2007).

Jossain määrin urheilutapahtumiin osallistuneiden vapaaehtoistyöntekijöiden motiiveja on tarkasteltu aiemmissä tutkimuksissa (esim. Itkonen 2006; Pöyhä 2004; Wang 2004) ja osasta kyseisten tutkimusten päätuloksia onkin tehty koontia artikkelin lopussa pohdintaosiossa. Luotettavien ja validien motiivimittarien käyttö on kuitenkin ollut Wangin (2004) mukaan alan tutkimuksissa suhteellisen vähäistä. Alan tutkijoiden keskuudessa käydäänkin vapaaehtoisten motiiveista keskustelua edelleen.

Tutkimusongelma: Mitkä ovat vapaaehtoistyöntekijöiden motiivit vuoden 2012 yleisurheilun Euroopan mestaruuskilpailutapahtumassa?

Tarkastelun kohteena ovat erityisesti eniten ja vähiten vapaaehtoistyön osallistumiseen vaikuttavat motiivit. Niiden lisäksi tarkastellaan vapaaehtoistyöntekijän demografista profiilia: millaiset henkilöt osallistuvat vapaaehtoistyöntekijöinä isoon urheilutapahtumaan?

TUTKIMUSAINESTO JA MENETELMÄT

Suomen Urheiluliitto järjesti kesällä 2012 Helsingissä yleisurheilun EM-kilpailut, joiden onnistumisen mahdollistivat tapahtumassa työskennelleet yli 1 600 vapaaehtoistyöntekijää. Suurin osa vapaaehtoistyöntekijöistä työskenteli ainoastaan varsinaisten kilpailupäivien ajan, mutta esimerkiksi rakennus- ja purkuvaiheisiin sekä akkreditointiin tarvittiin vapaaehtoistyöntekijöitä jo ennen kilpailuita sekä

niiden jälkeen. Vapaaehtoiset työskentelivät tapahtumassa 25 eri sektorilla. Ylivoimaisesti suurin vapaaehtoisia työllistävä osa-alue oli kilpailutapahtuma, jossa työskenteli tuomareina, läheteinä sekä kilpailuavustajina yhteensä 460 henkilöä. (Helsinki 2012 Loppuraportti 2012 ”julkaisematon”.)

Vapaaehtoisten suuresta määrästä johtuen aineiston keruu toteutettiin suurimmaksi osaksi sähköisellä Webropol-ohjelman avulla toteutetulla kyselylomakkeella. Kyselyn väittämät muotoiltiin aikaisempien tutkimusten (Farrell ym. 1998; Han 2007; Itkonen ym. 2006; Pöyhä 2004) pohjalta mielekkääksi kokonaisuudeksi kyseessä olevan tapahtuman kannalta. Kysely lähetettiin sähköpostitse kaikille Yleisurheilun Euroopan mestaruuskilpailuissa työskenneille vapaaehtoistyöntekijöille, joiden sähköposti oli tiedossa. Kaikkiaan heitä oli 1 463. Vastauksia saatiin 834 kappaletta, eli vastausprosentiksi muodostui 57.

Kyselylomakkeessa yleiset vapaaehtoisten demografiset tiedot sekä tapahtumaan osallistumiseen liittyvät taustatiedot selvitettiin vaihtoehtokysymyksiin. Tyytyväisyyttä vapaaehtoistoiminnan eri osa-alueisiin kysyttiin erilaisilla väittämällä, joihin vastattiin neliporraisella Likert-asteikolla (1-ei lainkaan tärkeä... 4-erittäin tärkeä). Vapaaehtoisten motiiveja kyselyssä selvitettiin esittämällä 37 eri motiiviväittämää, joiden tärkeyttä pyydettiin arvottamaan neliporraisella Likert-asteikolla (1-ei lainkaan tärkeä... 4-erittäin tärkeä). Lisäksi viidentenä vastausvaihtoehtona oli ”en osaa sanoa”. Strukturoidun kyselyn lopussa oli avoimia kysymyksiä, joissa selvitettiin vastaajien mielipidettä vapaaehtoistyöstä ja sen merkityksestä sekä heille tärkeimmistä osallistumismotiiveista.

Motiiviväittämistä tehtiin eksploratiivinen faktorianalyysi, joka selittää muuttujien vaihtelua ilman tutkijan etukäteisoletuksia (Karjaluo 2007, 27, 39–42, 49). Aluksi tehtävissä määrittämissä Kaiser-Meyer Olkinin-luvuksi saatu arvo 0,908 ja Bartlett’in testin $p < 0,001$ antoivat erinomaiset edellytykset faktorianalyysin tekemiselle, koska ne osoittavat muuttujien välillä olevan riittävästi korrelaatiota. Kommunalityttilukon mukaan vain kahden muuttujan kommunalityetti on alle 0,3, jolloin faktorit selittävät näitä muuttujia huonosti. Kommunalityetit ovat kuitenkin yli 0,2, joten tekijät päätettiin aluksi pitää mukana analyysissä.

Motiivit ryhmiteltiin eri osa-alueisiin pääkomponenttianalyysin VARIMAX-rotatiota käyttäen, koska komponenttien ei oletettu korreloivan keskenään. Pääkomponenttianalyysin perusteella motiivit tiivistettiin seitsemään faktoriin, joiden ominaisarvo oli yli yksi. Viimeinen faktori jätettiin kuitenkin analysoimatta siihen kuuluvien motiivien alhaisten latausarvojen vuoksi. Analyysin tuloksissa keskityttiin siis kuuteen suurimpaan faktoriin, jotka nimettiin ryhmitäin motiivien yhteisten nimittäjien mukaan: yhteisöllisyys, työura, ulkoiset syyt, tapahtuma, itsensä kehittäminen ja oma hyvinvointi. Nämä myös tulososiossa esitetyt faktorit selittävät yhteensä 49,2 prosenttia muuttujien kokonaisvaihtelusta. Summamuuttujien reliabiliteettia tarkasteltiin Cronbachin alfa-kertoimen avulla. Alfakertoimet muodostuivat riittäviksi (0,6–0,9). Aineiston yksittäisiä muuttujia kuvataan jakaumatietojen (ka, s, %, f) avulla. Muuttujien keskiarvojen eroja tutkittiin yksisuuntaisella varianssianalyysillä. Muuttujien välisiä yhteyksiä tutkittiin aineistosta khi neliö-testin avulla.

Kokonaisuudessaan kyselyn sisältöä voidaan pitää validina ja luotettavana aineistonkeruutapana. Pääsääntöisesti motiiviväitteet oli esitetty samankaltaisessa muodossa. Siitä huolimatta, että kyselyn väite ”paljon vapaa-aikaa, eikä muutakaan tekemistä” oli esiintynyt aiemmissakin vapaaehtoisten motiiveja käsittelevissä tutkimuksissa (esim. Pöyhä 2004), erosi väitteen muotoilu muista kyselyn väitteistä. Lisäksi väitettä voidaan pitää turhan naiivina sinänsä, että harva ihminen hakeutuu vapaaehtoistyöhön kun ei ole muutakaan tekemistä. Tällä kyseisellä väitteellä ja sen muotoilulla ei kuitenkaan ollut merkittävää vaikutusta tutkimuksen luotettavuuteen tai tuloksiin.

Kyselyn lisäksi vapaaehtoistyöntekijöiden facebook-keskustelua

seurattiin internetissä kiinnittämällä huomiota keskustelun sisältöön sekä keskusteluaktiivisuuteen. Tällä pyrittiin selvittämään vapaaehtoistyöntekijöiden sosiaalista aktiivisuutta sekä heidän keskinäistä ryhmäytymistään. Tutkimuksellisesti facebook-keskustelujen havainnointi oli hyvin pienessä roolissa koko tutkimusta ajatellen. Facebook-keskustelujen analysointi toimi lähinnä kyselyn tulosten tukena. Analysointimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysiä.

TULOKSET

Vapaaehtoisten demografinen profiili

Vastaajista 61 prosenttia oli naisia ja 39 prosenttia miehiä. Tulos on kattava ja vastasi hyvin kaikkien vapaaehtoistyöntekijöiden sukupuolijakaumaa. Naisten huomattavan suurta vapaaehtoistyöntekijöiden määrää voidaan pitää merkillepantavana, sillä miehet tekevät vapaaehtoistyötä liikunnan ja urheilun parissa enemmän kuin naiset (Ajankäyttötutkimus 2009 2011; Pääkkönen 2010). Suurin osa vapaaehtoisista oli 26–55-vuotiaita. Vanhin vastaajista oli samalla myös koko vapaaehtoisjoukon vanhin 76-vuotias. Yksi kriteeri vapaaehtoiseksi pääsemisessä oli 18 vuoden ikä, jonka vuoksi alaikäisiä työntekijöitä ei juuri ollut kilpailuavustajia lukuunottamatta.

Koulutus pyydettiin ilmoittamaan korkeimpana suoritettuna tai meneillään olevana. Tästä johtuen myös kaikki yliopistossa vasta tutkintoaan suorittavat korkeakouluopiskelijat nostivat osallistujien koulutustasoa. Lähes kaksi kolmasosaa vastaajista oli korkeasti koulutettuja joko ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa opiskelevia tai jo tutkinnon suorittaneita. Lukion tai ammattikoulun käyneitä oli 27 prosenttia. Tulokset tukevat aiempia tutkimustuloksia vapaaehtoisten koulutuksen osalta siinä mielessä, että korkeasti koulutetut tekevät enemmän vapaaehtoistyötä kuin vähemmän koulutetut (Ajankäyttötutkimus 1999 2001; Ajankäyttötutkimus 2009 2011.) Vapaaehtoisten ammattiasemissa painottuivat toimihenkilöt ja asiantuntijat.

Helsingissä järjestetty tapahtuma houkutteli vapaaehtoiseksi erityisesti pääkaupunkiseudulla asuvia (62 prosenttia). Kauimpaa vapaaehtoiseksi tultiin Ruotsista ja Suomen sisällä Rovaniemeltä. Suurissa urheilutapahtumissa, joita yleisurheilun EM-kilpailutkin edustavat, vapaaehtoistyöntekijöistä suurin osa on paikallisia, mutta jonkin verran osallistujia on ollut myös järjestävän maan muista kaupungeista. Sen sijaan ulkomailta vapaaehtoiseksi tuleminen on yleensä vähäistä. Isoissa megaluokan kansainvälisissä urheilutapahtumissa, kuten olympialaisissa ja jalkapallon MM-kilpailuissa, sen sijaan vapaaehtoistyöntekijöitä on eri puolilta maailmaa. (Ks. Gianoulakis, Wang & Gray 2008.)

Lähes 85 prosenttia kaikista vastaajista oli aiemminkin toiminut vapaaehtoistyöntekijöinä. Aiemmin vapaaehtoistyöhön osallistuneista noin kolmasosa oli osallistunut vapaaehtoistyöhön edellisen kerran

TAULUKKO 1. Vastaajien ikä- ja sukupuolijakauma (n=834)

ikäryhmä	naiset %	miehet %	yhteensä %
alle 20 v	7,7	3,3	10,9
20–25 v	9,6	2,1	11,7
26–35 v	16,3	5,2	21,5
36–45 v	13,0	8,0	21,1
46–55 v	9,9	10,5	20,3
56–65 v	3,7	8,6	12,3
66–75 v	0,9	1,2	2,1
yli 75 v	0,1	0,0	0,1

viimeisen kuukauden aikana. Viidesosalla edellinen kerta sijoittui viimeisen kuukauden sisäin, ja 20 prosenttia ilmoitti osallistuneensa vapaaehtoistyöhön viimeksi vuoden aikana.

Vaikuttaa siltä, että vapaaehtoiset hakeutuvat mielellään uudelleen samankaltaisiin tapahtumiin, sillä aiemmin vapaaehtoistehtävissä toimineista kaksi kolmasosaa oli osallistunut isoihin valtakunnallisiin tai kansainvälisiin urheilutapahtumiin ja 46 prosenttia pieniin urheiluseuran tapahtumiin. Yli kolmasosa vastaajista oli ollut vapaaehtoistyöntekijänä myös vuoden 2005 Helsingissä järjestetyissä yleisurheilun maailmanmestaruuskilpailuissa. Kulttuuri- ja sosiaalityön tapahtumiin oli osallistunut runsas neljäsosa vastaajista.

Vastanneiden vapaaehtoistyön useudessa oli runsaasti hajontaa. Vastanneista 13 prosenttia ilmoitti tekevänsä vapaaehtoistyötä viikoittain tai useammin, 14 prosenttia kuukausittain ja 17 prosenttia muutamia kertoja vuodessa. Yksittäisiä harvemmin tapahtuvia vapaaehtoistyörupeamia tekivät 10 prosenttia vastaajista. Suurin osa vastaajista ei ollut kyselyn tekoheikellä muissa vapaaehtoistehtävissä.

Vapaaehtoisten suhdetta yleisurheiluun lajina voidaan kuvata suhteellisen tiiviiksi. Yli kaksi kolmasosaa vastaajista kertoi seuraavansa yleisurheilua mediassa ja yli kolmasosa kilpailuissa paikanpäällä. Lähes 55 prosenttia kaikista vastaajista kertoi nykyisin tai aiemmin harrastaneensa lajia. Vajaa kolmasosa kuului johonkin yleisurheiluseuraan ja viidesosa oli toimitsijana lajin parissa. Vain 18 prosenttia ilmoitti lastensa harrastavan tai harrastaneen lajia. Ainoastaan seitsemällä prosentilla vastaajista ei ollut mitään suhdetta lajiin. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että yksilön suhteella lajiin on merkittävä vaikutus tapahtumaan vapaaehtoisena osallistumiseen.

Vapaaehtoisten motiivit

Vapaaehtoistyöntekijöiden tärkeimmiksi motiiveiksi nousivat seuraavat syyt: tapahtumaan osallistuminen on ainutkertainen tilaisuus, tapahtumassa koettu hauskuus ja jännittävyys, aito kiinnostus tapahtuman onnistumisesta sekä halu auttaa tapahtumaa menestymään. Vähiten tärkeitä motiiveja olivat työskentely seuran velvoittamana, ylimääräisten pisteiden kerääminen koulua tai työnantajaa varten ja vapaa-ajan käyttäminen vapaaehtoistyöhön, kun ei ollut muutakaan tekemistä (taulukko 2).

Iästä riippumatta motiiveihin suhtauduttiin suurimmaksi osaksi samalla tavalla. Suurimmat erot havaittiin esimerkiksi ”ansioluettelon kohentaminen” sekä ”käytännön kokemuksen hankkiminen työuran edistämisen kannalta” -motiivien kohdalla, jotka alle 26-vuotiaat arvottivat selkeästi vanhempia tärkeämmäksi ($p < 0,001$). Tätä voidaan pitää luonnollisena, sillä nuoret pyrkivät usein hakemaan uusia työkokemuksia ja hakemaan merkintöjä työtehtävistä tulevaa työuraansa ajatellen. Pieni ero oli havaittavissa myös halussa tehdä jotain yhteiskunnan hyväksi, jonka vähiten tärkeäksi arvottivat 20–25-vuotiaat ja tärkeimmäksi 66–75-vuotiaat ($p < 0,001$). Samanlainen jakauma oli myös lähimpiin vapaaehtoistoimintaan osallistumisen motiivissa ($p = 0,039$). Tapahtuman ainutkertaisuus -motiivin tärkeimmäksi arvottivat alle 20-vuotiaat ja vähiten tärkeäksi yli 66-vuotiaat ($p = 0,033$).

Sukupuolella ei yleisesti ottaen havaittu olevan merkittävä vaikutusta motiiveihin. Ainoastaan muutaman motiivin kohdalla miesten ja naisten vastauksissa havaittiin tilastollisesti merkitsevää eroa. Suurin osa naisista arvotti ”minua pyydettiin osallistumaan” -motiivin miehiä selkeämmin ”ei lainkaan tärkeäksi”, kun taas miesten vastaukset jakautuivat tasaisesti joka vastausvaihtoehdolle ($p < 0,001$). Sen sijaan ”osaamistani tarvitaan kisajärjestelyissä” -motiivin kohdalla naisten vastaukset jakautuivat tasaisesti eri vastausvaihtoehdoille, kun taas miehistä suurin osa koki kyseisen motiivin melko tai erittäin tärkeäksi ($p < 0,001$).

Vapaaehtoistyöntekijöiden motiivit jakaantuivat monelle eri alueelle vaihdellen yksilöittäin. Iso osa vastaajista kertoi vapaaehtoistyön merkitsevän heille paljon. Vapaaehtoiseksi valitukseksi tuleminen vaikutti positiivisesti vastaajien itsetuntoon ja vastaajat uskoivat

olleensa avuksi tapahtumassa. Suuri osa vapaaehtoisista ilmoitti tekevänsä työtä ainoastaan muiden hyväksi ja hyödyksi olemista ajatellen, mikä antaa positiivisen olotilan. Nämä tekijät viittaavat altruistisiin motiiveihin. Toisaalta altruistiset motiivit ja egoistiset motiivit voivat olla hyvin lähellä toisiaan. Mikäli positiivisen tunnetilan saaminen itselleen on päämotiivi ja toisten auttaminen vain keino päästä tähän tavoitteeseen, viittaa tämä egoistisiin motiiveihin. (vrt. Clary ym. 1998.) Schram (1985) ja Smith (1993) korostavat, että tyyppisesti altruistiseksi nimetyn toiminnan taustalla ovat osittain myös egoistiset motiivit. Osa vapaaehtoisista ajattelikin työtä enemmän egoististen tekijöiden kautta, jolloin hyvä olo tuli uusista kokemuksista, mielekkäistä työtehtävistä tai muista ulkoisista tekijöistä. Yeung (2004) tuo Octagon-mallissaan esille sitä, kuinka vapaaehtoistyön motiiveina voivat samanaikaisesti olla antaminen ja saaminen. Antaminen viittaa toisten auttamiseen, kun taas saaminen tässä tapauksessa viittaa esimerkiksi uusiin kokemuksiin, positiiviseen tunnetilaan ja muihin ulkoisiin seikkoihin.

Monet hakivat vapaaehtoistyön parista uusia ystävyyssuhteita ja kontakteja, mikä viittaa sosiaalisten ja yhteisöllisten motiivien tärkeyteen. Vapaaehtoisten ryhmäytymishalut tulivat esille myös sosiaalisen median aktiivisen käytön osalta. Organisaatiolla ei ollut resursseja järjestää kevään koulutustilaisuutta enempiä yhteisiä tapaamiskertoja koko vapaaehtoisjoukon voimin. Kuitenkin vapaaehtoiset olivat

TAULUKKO 2. Vapaaehtoisten osallistumismotiivit Yleisurheilun EM 2012 -kilpailuissa (1-ei lainkaan tärkeä motiivi....4-erittäin tärkeä motiivi)(n=834)

Tärkeimmät motiivit	ka	s	Vähiten tärkeät motiivit	ka	s
Tapahtumaan osallistuminen on ainutkertainen tilaisuus.	3,61	0,69	Urheiluseurani velvoitti osallistumaan (seuratoiminnan talkootyö)	1,24	0,62
Tapahtumassa on hauskaa ja jännittävää työskennellä	3,6	0,58	Ylimääräisten pisteiden/bonusten saaminen vapaaehtoistyön tekemisestä koulusta/työnantajalta	1,61	0,84
Aito kiinnostus tapahtuman onnistumisesta sekä sen osallistujista	3,56	0,68	Paljon vapaa-aikaa, eikä muutakaan tekemistä	1,64	0,91
Halu auttaa tapahtumaa menestymään.	3,56	0,70	Perheen perinteen jatkaminen vapaaehtoistyöhön osallistumalla	1,7	1,01
Halu olla mukana urheilutapahtuman järjestelyissä	3,42	0,81	Perheenjäseneni/ystäväni/muut lähimpiäni osallistuvat vapaaehtoistoimintaan	1,87	1,08
Kasvattavan kokemuksen saaminen	3,41	0,76	Arvostuksen saaminen perheeltä/ystäviltä/muilta läheisiltä	1,88	0,93
Halu tehdä jotain hyödyllistä muiden hyväksi	3,4	0,75	Tunnustuksen tai maineen saaminen	1,92	0,9
Halu olla osa kisojen yhteisöä	3,35	0,83	Vapaaehtoisasun saaminen	1,96	0,89
Uusien kiinnostuksen kohteiden kokeileminen	3,34	0,83	Ansioluettelon kohentaminen	2,16	0,94

TAULUKKO 3. Motiivien faktorijaottelu

MUODOSTETTU FAKTORI		Kommuna- liteetit	Faktorilataukset							Cron- bachin α
			1	2	3	5	5	6	7	
1. YHTEISÖLLISYYS	Halu tehdä jotain hyödyllistä muiden hyväksi	0,708	,807	-,016	,053	,025	,177	,092	,115	0,890
	Halu auttaa tapahtumaa menestymään	0,697	,805	,062	,048	,114	,096	,088	-,110	
	Halu tehdä jotain yhteiskunnan hyväksi	0,672	,756	,076	,129	-,113	,095	,116	,209	
	Tämän urheilutapahtuman kautta välittyvät kansalliset arvot ja perinne	0,581	,694	,030	,217	,079	,164	,050	,124	
	Aito kiinnostus tapahtuman onnistumisesta sekä sen osallistujista	0,636	,677	,020	,013	,300	,035	,163	-,245	
	Yhteiskunta tarvitsee vapaaehtoistyöntekijöitä	0,458	,609	,084	,200	,099	,083	,143	,062	
	Halu olla osa kisojen yhteisöä	0,654	,539	,110	,144	,531	,166	,089	-,117	
	Halu olla mukana urheilutapahtuman järjestelyissä	0,524	,533	,004	,092	,400	,149	-,038	-,217	
	Vapaaehtoisena tässä tapahtumassa työskenteleminen auttaa järjestäjää tarjoamaan lisää palveluita halvemmallalla	0,403	,516	,073	,184	,013	,007	,311	-,018	
	Osaamistani tarvitaan kisajärjestelyissä	0,460	,443	,170	,366	-,033	,208	,041	-,236	
2. TYÖURA	Käytännön kokemuksen saaminen työuran edistämiseksi/uuden uran aloittamiseksi	0,746	,051	,826	,061	,104	,200	,073	-,021	0,866
	Ansioluettelon kohentaminen	0,688	-,030	,781	,179	,097	,164	,096	,014	
	Uusien kontaktien saaminen työuraa helpottamaan/ edesauttamaan	0,621	,139	,726	,076	,104	,223	,090	-,015	
	Tunnustuksen tai maineen saaminen	0,650	,078	,642	,409	,078	,141	,170	,102	
	Ylimääräisten pisteiden/bonuksen saaminen vapaaehtoistyön tekemisestä koulusta/työnantajalta	0,549	,090	,587	,365	,032	,000	,229	,098	
3. ULKOISET TEKIJÄT	Perheen perinteen jatkaminen vapaaehtoistyöhön osallistumalla	0,501	,169	,121	,661	,067	,105	,075	,006	0,757
	Urheiluseurani velvoitti osallistumaan (seuratoiminnan talkootyö)	0,365	-,013	,128	,572	,049	-,076	,095	,063	
	Arvostuksen saaminen perheeltä/ystäviltä/muilta läheisiltä	0,556	,139	,322	,559	,155	,112	,103	,271	
	Perheenjäseneni/ystäväni/muut lähipiiristäni osallistuvat vapaaehtoistoimintaan	0,347	,146	-,076	,559	,080	,012	,016	,002	
	Vapaaehtoistyöhön osallistumista yleisurheilun EM-kilpailuissa arvostetaan	0,527	,392	,142	,517	,237	,125	,052	,103	
	Minua pyydettiin osallistumaan	0,238	,091	,050	,440	-,102	,039	,014	-,148	
	Vapaaehtoisasun saaminen	0,379	,064	,300	,391	,225	,083	,255	,096	
4. TAPAHTUMA	Mahdollisuus päästä tapaamaan urheilijoita ja nähdä kisoja ilmaiseksi	0,504	-,041	,255	,079	,607	-,058	,178	,167	0,610
	Tapahtumaan osallistuminen on ainutkertainen tilaisuus	0,436	,247	,017	-,001	,540	,191	,214	,043	
	Tapahtumassa pääsy paikkoihin, jonne yleisö ei pääse	0,402	-,025	,299	,194	,468	,017	,205	,116	
	Tapahtumassa on hauskaa ja jännittävää työskennellä	0,458	,354	,074	-,024	,419	,184	,330	-,088	
	Lajina on yleisurheilu	0,365	,231	-,100	,313	,386	-,006	-,172	-,159	
5. ITSENSÄ KEHITTÄMINEN	Itseni ja omien kykyjen haastaminen	0,720	,234	,211	,158	,068	,758	,124	-,023	0,810
	Kasvattavan kokemuksen saaminen	0,627	,235	,207	-,044	,178	,695	,102	,047	
	Omien kykyjen ja taitojen parantaminen	0,613	,170	,278	,127	-,017	,669	,202	-,039	
6. OMA HYVINVOINTI	Stressin ja kireyden helpottaminen	0,472	,183	,120	,286	,044	,086	,576	-,041	0,754
	Vapaaehtoistyöstä saa energiaa	0,609	,472	,054	,027	,239	,216	,525	-,066	
	Muihin vapaaehtoiisiin tutustuminen	0,463	,299	,225	,131	,193	,181	,485	,022	
	Vaihtelu päivittäisiin rutiineihin	0,320	,114	,154	-,037	,187	,134	,463	,122	
	Oman olon/itsetunnon parantaminen	0,424	,218	,271	,255	,082	,225	,363	,222	
Uusien kiinnostuksen kohteiden kokeileminen	0,313	,102	,157	-,133	,218	,269	,270	,269	0,160	
Paljon vapaa-aikaa, eikä muutakaan tekemistä	0,229	-,020	,103	,238	,065	-,049	,273	,282		
Faktorointimenetelmä: Pääakselifaktorointi; Rotatointimenetelmä: Varimax ja Kaisernormalisaatio.										

itse aktiivisia ja järjestivät tapahtumassa saamiensa ystävien kesken pienempiä kokoontumisia. 378 jäsentä keränneessä vapaaehtoisten facebook-ryhmässä keskustelua jatkettiin pitkään kilpailuiden jälkeenkin. Kuukausi Helsingin kilpailujen jälkeen järjestetyt Lontoon olympialaiset herättivät vapaaehtoiset keskustelemaan ja vertailemaan vapaaehtoisten tehtäviä ja työjärjestelyitä, mikä toimi myös yhtenä ryhmäytymistä edistävänä tekijänä. Vapaaehtoisten ryhmäytymishalua osoittaa myös se, että facebook-ryhmään ilmoitautui uusia jäseniä vielä kilpailuiden jälkeenkin, vaikka organisaation puolelta kommunikaatio ryhmässä oli tarkoitettu nimenomaan ennen kilpailuita tapahtuvaksi.

Faktorilataukset

Taulukossa 3 on esitelty faktorijaottelu ja -lataukset. Yhteisöllisyyden faktorin tärkeimpiä muuttujia ovat halu tehdä jotain hyödyllistä yhteiskunnan ja muiden hyväksi sekä halu auttaa tapahtumaa menestymään. Yhteisölliset tekijät korostavat vapaaehtoistyöntekijöiden altruistisia haluja toimia yhdessä muiden kuin itsensä vuoksi. Motiivien kautta yksilö voi myös vahvistaa arvojaan ja omaa tunnettaan yhteiskunnallisesta vastuusta. Yhteenkuuluvuuden tunnetta voi myös saada vahvistettua yhteisöllisyyden motiivien avulla.

Työfaktorin tekijät liittyvät kokemusten keräämiseen yksilön oman työuran kehittämismielessä. Tärkeimpiä motiiveja tämän faktorin alla olivat käytännön kokemuksen kerääminen, ansioluettelon koventaminen, uusien kontaktien saaminen, tunnustuksen saaminen sekä ylimääräisten pisteiden saaminen. Vaikka vapaaehtoistyön tekemisestä ei makseta palkkaa, se on hyvä keino kerätä työkokemusta erilaisilta aloilta. Työfaktorin syyt voidaan luokitella egoistisiksi, sillä niiden taustalla on oman edun tavoittelu. (vrt. Wang 2004.)

Ulkoiset syyt, kuten perheen vaikutus ja perinteiden noudattaminen muodostavat yhden faktorin. Tähän faktoriin liittyviä motiiveja ovat ”perheenjäsenten tai ystävien osallistuminen vapaaehtoistyöhön”, ”perinteen jatkaminen” ja esimerkiksi ”yleisurheiluseuralta tuleva velvoite osallistumiselle”. Vaikuttimet vapaaehtoisuuteen tulevat siis yksilön itsensä ulkopuolelta tai pyrkimykseen saada ulkopuolista arvostusta itselle. Ulkoisten syiden faktoriin kuuluu analyysin mukaan myös vapaaehtoisuuden saaminen eli yksi materialistisista motiiveista. Arvostuksen saaminen läheisiltä -motiivi latasi myös työfaktorin, ja

vapaaehtoistyön tekemisen arvostus EM-kilpailuissa latasi ulkoisen syyn faktorin lisäksi yhteisöllisyyden faktoriin.

POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Verrattuna muihin isoihin urheilutapahtumiin (esim. vuoden 2003 jääkiekon MM-kilpailut (Pöyhiä 2004), vuoden 2005 yleisurheilun MM-kilpailut (Itkonen ym. 2006), vuoden 1996 naisten curlingin Kanadan mestaruuskilpailut (Farrell ym. 1998)), on samankaltaisia vapaaehtoistyöntekijöiden demografisia profiileja (ks. Baum & Lockstone 2007) esiintynyt myös muissa urheilun suur tapahtumissa. Lisäksi vaikuttaa siltä, että samankaltaiset vapaaehtoisten motiivit ovat edelleen tärkeitä urheilukilpailuiden vapaaehtoistyöntekijöille (taulukko 4 & 5). Taulukoihin 4 ja 5 on kerätty eri tapahtumissa tärkeimmiksi ja vähiten tärkeimmiksi listattuja motiiveja. Taulukot kuvaavat kolmea tärkeintä ja vähiten tärkeintä motiivia. Vaikka motiiviväittämät eivät ole olleet täysin samanlaisia eri tutkimuksissa, samankaltaisten teemojen voidaan kuitenkin havaita nousevan esiin eri tutkimuksissa.

Verrattaessa muutama muihin isoihin urheilutapahtumiin (kuten yleisurheilun MM-kilpailuihin 2005 ja jääkiekon MM-kilpailuihin 2003) yhteisöllisyys ja tapahtuman ainutkertaisuus osoittautuivat myös tässä tutkimuksessa vapaaehtoistyöntekijöiden tärkeimmiksi motiiveiksi sekä yksittäisinä motiiveina että motiivifaktoriryhminä. Vähiten tärkeiksi faktoreiksi erottuivat ulkoiset syyt sekä työhön liittyvät motiivit. Vapaaehtoistyön tekemisen voidaan siis katsoa jatkuvan samoilla arvoilla kuin aikaisemminkin. Altruistiset syyt korostuvat yhteisön hyväksi tekemisessä, ja kokemusten hankkimista arvostetaan korkealle edelleen.

Ajankäyttötutkimuksen 2009 (2011) mukaan suomalaisten vapaaehtoistyön määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Sen sijaan vapaaehtoistyön luonteessa on havaittavissa muutoksia. Aiemmin vapaaehtoistoiminnassa tuli selkeästi esille kollektiivisuus, mikä ilmeni vapaaehtoisten sitoutumisena johonkin yhteisöön, kuten urheiluseuraan. Lisäksi vapaaehtoistyössä korostui pitkäjänteisyys. Viimevuosina vapaaehtoistoiminnassa on alkanut korostua yhä enemmän projektimaisuus (Hustinx 2001; Hustinx & Lammertyn

TAULUKKO 4. Vapaaehtoisten tärkeimmät motiivit eri urheilun suur tapahtumissa

	Naisten Curlingin MM 1996	Jääkiekon MM 2003	Yleisurheilun MM 2005	Yleisurheilun EM 2012
1. tärkein motiivi	Halu auttaa tapahtumaa menestymään	Halu olla osa kisojen yhteisöä	Tämä oli ainutkertainen tilaisuus	Tämä oli ainutkertainen tilaisuus
2. tärkein motiivi	Vapaaehtoistyö luo paremman yhteiskunnan	Tämä oli ainutkertainen tilaisuus	Halu olla osa kisojen yhteisöä	Tapahtumassa on hauskaa ja jännittävää työskennellä
3. tärkein motiivi	Halu tehdä jotain merkityksellistä	Halu saada käytännön kokemusta	Halu auttaa tapahtumaa menestymään	Aito kiinnostus tapahtuman onnistumisesta

TAULUKKO 5. Vapaaehtoisten vähiten tärkeimmät motiivit isoissa urheilutapahtumissa

	Naisten Curlingin MM 1996	Jääkiekon MM 2003	Yleisurheilun MM 2005	Yleisurheilun EM 2012
1. vähiten tärkein motiivi	Ei ollut mitään muuta tekemistä	Suuri osa lähipiiristä osallistuu vapaaehtoistyöhön	Halu jatkaa perheeni perinnettä osallistumalla vapaaehtoistoimintaan	Urheiluseurani velvoitti osallistumaan
2. vähiten tärkein motiivi	Perheen perinteen jatkaminen vapaaehtoistyöhön osallistumalla.	Perheen perinteen jatkaminen vapaaehtoistyöhön osallistumalla.	Useat lähipiiristäni osallistuvat vapaaehtoistyöhön	Ylimääräisten pisteiden saaminen vapaaehtoistyön tekemisestä
3. vähiten tärkein motiivi	Minun odotetaan osallistuvan vapaaehtoistyöhön	Vapaaehtoisena pääsen loppujuhlaan ja saan lahjan.	Minun odotetaan osallistuvan vapaaehtoistyöhön	Ei ollut mitään muuta tekemistä

2003; Rehberg 2005), vapaaehtoistyön lyhytkestoisuus sekä haluttomuus sitoutua pitkäksi aikaa (Nylund 2008; Schoultz 2010). Myös individualistisuus on alkanut näkyä vapaaehtoistyössä entistä enemmän kollektiivisuuden sijaan (Hustinx 2010; Hustinx & Lammertyn 2003). Tämä tutkimus antaa viitteitä samankaltaisista havainnoista siinä mielessä, että suurin osa vastaajista ei ollut tutkimuksen teko-hetkellä muissa vapaaehtoistehtävissä. Lisäksi urheiluseuran velvoit-tava vaikutus tai perheen perinteiden vaikutus vapaaehtoiseksi ha-

keutumiseen oli erittäin pieni. Individualistisuus ja projektimaisuus saattavatkin tulevaisuudessa lisääntyä vapaaehtoistyössä niin, että velvoitteiden sijaan ihmiset valitsevat sellaisia vapaaehtoistyötehtäviä ja -tapahtumia, jotka heitä sillä hetkellä kiinnostavat. Merkittävät urheilutapahtumat säilyttänevät kuitenkin suosionsa vapaaehtois-työntekijöiden joukossa tulevaisuudessakin, sillä osallistuminen ei vaadi vapaaehtoistyöntekijöiltä pitkää sitoutumista ja on kestoltaan lyhytaikaista. (vrt. Giannoulakis 2008.)

LÄHTEET

- Ajankäyttötutkimus 1999.** 2001. Helsinki: Tilastokeskus.
- Ajankäyttötutkimus 2009.** 2011. Helsinki: Tilastokeskus.
- Baum, T. & Lockstone, L.** 2007. Volunteers and mega sporting events: Developing a research framework. *International journal of event management research* 3 (1), 29–41.
- Babchuk, N. & Booth, A.** 1969. Voluntary association membership: A longitudinal analysis. *American sociological review* 34 (Feb.), 31–45.
- Bonjean, C., Markham, W. & Macken, P.** 1994. Measuring self-expression in volunteer organizations: A theory-based questionnaire. *Journal of applied behavioral science* 20 (4), 487–515.
- Caldwell, L. & Andereck, K.** 1994. Motives for initiating and continuing membership in a recreation-related voluntary association. *Leisure Sciences* 16 (1), 33–44.
- Carlson, M., Charlin, V. & Miller, N.** 1988. Positive mood and helping behavior. A test of six hypotheses. *Journal of personality and social psychology* 53 (2), 211–229.
- Chartrand, S.** 2004. Work in voluntary welfare organizations. A sociological study of voluntary welfare organizations in Sweden. Stockholm university. Faculty of social sciences. Department of sociology.
- Clary, E., Ridge, R., Stukas, A., Snyder, M., Copeland, J., Haugen, J. & Miene, P.** 1998. Understanding and Assessing the Motivations of Volunteers: A Functional Approach. *Journal of Personality and Social Psychology* 74 (6), 1516–1530.
- Davis Smith, J.** 1999. 'Poor Marketing or the Decline of Altruism? Young People and Volunteering in the United Kingdom' *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing* 4 (4), 372–377.
- Eskola, A. & Kurki, L.** 2001. Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino.
- Farrell, J., Johnston, M. & Twynam, G.** 1998. Motivation, satisfaction, and management at elite sporting competition. *Journal of sport management* 12 (4), 288–300.
- Freeman, R.** 1997. Working for nothing: The supply of volunteer labor. *Journal of Labor Economics* 15 (1) Part 2: 140–166.
- Giannoulakis, C., Wang, C. & Gray, D.** 2008. Measuring volunteer motivation in mega-sporting events. *Event management* 11 (4), 191–200.
- Han, K.** 2007. Motivation and commitment of volunteers in a marathon running event. Dissertation. Florida state university.
- Harrison, D.** 1995. Volunteer motivation and attendance decisions: Competitive theory testing in multiple samples from a homeless shelter. *Journal of Applied Psychology* 80 (3), 371–385.
- Hustinx, L.** 2001. Individualism and new styles of youth volunteering: An empirical exploration. *Voluntary action* 3 (2), 47–55.
- Hustinx, L.** 2010. 'I quit therefore I am? Volunteer Turnover and the Politics of Self-Actualization', *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* 39 (2), 236–255.
- Hustinx, L. & Lammertyn, F.** 2003. Collective and reflexive styles of volunteering: A sociological modernization perspective. *Voluntas* 14 (2), 167–187.
- Itkonen, H., Ilmanen, K., Lämsä, J., Matilainen, P. & Metsäranta, O.** 2006. Elämyksiä ja yhteisöllisyyttä etsimässä: MM-kisojen vaikutus liikunnan kansalaistoimintaan. Teoksessa: *Urheilu, maine ja raha. Tutkimuksia vuoden 2005 yleisurheilun MM-kisoista*, toim. M. Nylund – S. Laakso – S. Ojajarvi. Helsinki: Gaudeamus, 47–71.
- Johnston, M., Twynam, D. & Farrell, J.** 2000. Motivation and satisfaction of event volunteers for a major youth. *Society and leisure* 24 (1), 161–167.
- Karjaluo, H.** 2007. SPSS opas markkinatutkijoille. <<https://www.jyu.fi/jsbe/tutkimus/julkaisut/workingpaper/wp344>>, haettu 24.10.2012.
- Koski, P.** 2000. Liikunta kansalaisaktiivisuutena. Teoksessa: *Liikunnan kansalaistoiminta – muutokset, merkitykset ja reunaehdot*, toim. H. Itkonen – J. Heikkala – K. Ilmanen – P. Koski. Helsinki: Liikuntatieteellinen Seura ry, 40–55.
- Noble, J.** 1991. Volunteering a current perspective. Adelaide: Volunteering centre of south Australia.
- Nylund, M.** 2008. Vapaaehtoisuuden arvot ja motiivit. O. Hakkarainen & T. Kontinen (toim.) *Vapaaehtoisuus kehitys yhteistyössä*. Helsinki: Kepa, 24–39.
- Omoto, A. & Snyder, M.** 2002. "Considerations of Community: The Context and Process of Volunteerism," *American Behavioral Scientist* 45 (5), 846–867.
- Pessi, A. B. & Orvasaari, T.** 2010. Kansalaisjärjestötoiminnan ytimessä. Tutkimus RAY:n avustamien sosiaali- ja terveysjärjestöjen vapaaehtoistoiminnasta. Avustustoiminnan raportteja 23. Helsinki: RAY.
- Piliavin, J. & Charng, H-W.** 1990. Altruism: A Review of Recent Theory and Research. *Annual Review of Sociology* 16 (1), 27–65.
- Pääkkönen, H.** 2010. Perheiden aika ja ajankäyttö. Tutkimuksia kokonaisuudesta, vapaaehtoistyöstä, lapsista ja kiireestä. Tutkimuksia 254. Helsinki: Tilastokeskus.
- Pöyhä, T.** 2004. Urheilutapahtuman vapaaehtoistyö uuden yhteisöllisyyden ilmentäjänä? Pro Gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Rehberg, W.** 2005. altruistic individualist: Motivations for international volunteering among young adults in Switzerland. *International journal of voluntary and nonprofit organizations* 16 (2), 109–122.
- Schoultz, V.** 2010. Nuorten poliittinen osallistuminen ja sen murros. Teoksessa: *Anu-Hanna Anttila & Kristiina Kuussaari & Tiina Puhakka (toim.). Ohipuhuttu nuoruus? Nuorten elinolot -vuosikirja*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 93–104.
- Schram, V.** 1985. Motivating volunteers to participate. In L. Moore (Ed.) *Motivating volunteers*. Vancouver: Vancouver volunteer centre, 13–29.
- SLU – Suomen Liikunta ja Urheilu 2010.** Liikuntatutkimus 2009–2012. Vapaaehtoistyö. SLU:n julkaisusarja 8/2010. <http://slu-fi-bin.directo.fi/@Bin/317f06ee3acfbab5f981daba19af8032/1333726596/application/pdf/3244699/Liikuntatutkimus_vapaaehtoisty_2009_2010.pdf>, haettu 21.3.2012.
- Smith, V.** 1993. Public benefit and member benefit nonprofit voluntary groups. *Nonprofit and voluntary sector quarterly* 22 (1), 53–68.
- Snyder, M. & Omoto, A.** 2008. Volunteerism: Social issues, perspectives and social policy implications. *Social Issues and Policy Review* 2 (1), 1–36.
- Unger, L. S.** 1991. Altruism as a Motivation to Volunteer. *Journal of Economic Psychology* 12 (1), 71–100.
- Vapaaehtoistyö.** 2012. SLU – Suomen Liikunta ja Urheilu. http://www.slu.fi/liikuntapoli-tiikka/liikunnan_talous2/vapaaehtoisty/, haettu 21.3.2012.
- Wang, P.** 2004. Assessing motivations for sports volunteerism. *Advances in consumer research* 31, 420–425.
- Yeung, A.** 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta? Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan. Helsinki: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry.
- Yeung, A.** 2004. The Octagon model of volunteer motivation: Results of a phenomenological analysis. *Voluntas: International journal of voluntary and nonprofit organizations* 15 (1), 21–46.